

Maa- ja metsätalousministeriö

LAUSUNTO

kirjaamo@mmm.fi

6.8.2020

Dnro 241/2020

Lausuntopyyntö 6.7.2020, Dnro VN/16164/2020

LAUSUNTO LUONNOKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI METSÄSTYSASETUKSEN MUUTTAMISEKSI

Koirilla toteutettava hirvenmetsästys poronhoitoalueella vaikuttaa suoraan porojen laidunten käyttöön sekä kiima-ajan eli rykimän onnistumiseen ja sen myötä seuraavan vuoden vasatuottoon. Häiriöt rykimässä aiheuttavat suoria taloudellisia menetyksiä heikentyneen vasatuoton myötä. Koska metsästys tapahtuu porojen laidunmailla, ei toimintoja ole mahdollista erottaa eri alueille.

Perinteisellä hirvenmetsästysmallilla metsästyksen kanssa samoilla mailla toimiminen on onnistunut. Poronhoitoalueella on ollut tapana käyttää porovapaita koiria ja harjoittaa perinteistä ajometsästystä hallitusti. Nykyinen paikanninteknologian mahdollistama holtiton koirien käyttö, koirien aggressiivisuuden suosiminen jalostuksessa ja aggressiivisten koirien käyttö metsästyksessä sekä autosta tapahtuva metsästysmalli on muuttanut tilanteen kokonaan toiseksi.

Metsästyskoirien aiheuttamat vahingot mitataan vuosittain kymmenissä tuhansissa euroissa jo suoraan menetettyjen porojen osalta. Poroja löydetään koirien repimänä noin 100 vuodessa. Valtaosa näistä tapahtuu hirvenmetsästyksen yhteydessä. Koirien aiheuttaman rykimän ja poronhoitotöiden häiriintymisen vuoksi syntyviä tappioita ei ole arvioitu koskaan. Arvioimatta ovat myös tappiot, jotka syntyvät mm. vasojen erkaantumisesta emistään hirvikoirien ajamana.

Maa- ja metsätalousministeriö on systemaattisesti jättänyt huomiotta poronhoidon esiintuomat ongelmat suurten hirvikoirien aiheuttamien vahinkojen osalta, eikä ole ollut halukas myöskään selvittämään vahinkojen korvaamisen tai ehkäisemisen käytäntöjä. Koirien käyttöön tarvitaan säätelyä siten, että hallitsemattomana leviävä suurten hirvikoirien aiheuttama uhka muille luonnonkäyttäjille, poroille ja poronhoitotöille saadaan hallintaan. Ongelmien korjaamisen sijaan asetusluonnoksessa esitetään nyt porojen rykimärauhan lopullista tuhoamista koirilla tapahtuvaa hirvenmetsästystä aikaistamalla ja kiimarauhoitusta lyhentämällä. Näin menetellen poistetaan kiimarauhoitus kokonaan poroilta, mikä vaarantaa seuraavan syksyn vasatuoton.

Useissa paliskunnissa eletään parhaillaan poikkeuksellisen vaikeassa tilanteessa edellissyksyn ja talven vaikeiden luonnonolosuhteiden jäljiltä. Syksyn vasatuotto tulee jäämään ennätysellisen heikoksi ja elinkeinonharjoittajien taloudellinen selviytyminen on vaakalaudalla. Poronhoidolle ei ole myönnetty sen esittämää korotusta eloporotukeen vaikeiden luonnonolojen aiheuttaman taloudellisen roimahduksen vuoksi. Onkin ratkaisevan tärkeää, että elinkeinon tilannetta ei entisestään vaikeuteta vaarantamalla tämän syksyn rykimän onnistuminen nyt lausuttavana olevan säädösluonnoksen esittämällä tavalla.

Hirvenmetsästyksen kiimarauhoituksen lyhentämistä koskeva esitys on tehty neuvottelematta asiasta poronhoidon kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö on laiminlyönyt asian valmistelussa poronhoitolain 53 §:n mukaisen neuvotteluelvoitteen. PHL (848/1990) 53 §:n mukaan ”Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa.”

Poronhoitolain 53 §:n asettama neuvotteluelvollisuus koskee valtion maita koko poronhoitoalueella. Hallituksen esityksen poronhoitolaiksi (HE 244/1989) mukaan porojen menestymisen kannalta on tärkeää, että niitä ei tarpeettomasti häiritä. Tämä tarkoittaa laidunnus- ja vasomarauhan turvaamista laitumilla. Siksi PHL 42 § säättää lisäksi porojen pelottelusta: ”Porojen pelotteleminen on kielletty. Pelottelemisesta poronomistajalle ja paliskunnalle aiheutunut vahinko ja haitta on korvattava. Porojen karkottamista vahinkojen ehkäisemiseksi ei pidetä porojen pelottelemisena.” Pykälässä mainitaan irtokoirat, jotka tavataan jahtaamassa poroja metsästyslaissa (615/1993) säädettyinä kiinnipitoaikana tai metsästysaikana repimässä poroja. Poronhoitolain 47 § määrää poronhoitorikkomuksena sakkorangaistuksen porojen pelottelusta.

Poronhoitolain valmistelussa on huomioitu koirien aiheuttamat ongelmat ja riskit säädösten tasolla. Ne on siis todettu useammassa yhteydessä nimenomaisesti syiksi porojen menestymisen näkökulmasta. Koirilla tapahtuva metsästys on yksi keskeisimmistä porojen menestymiseen vaikuttavista tekijöistä. Tästä huolimatta paliskunnille ei ole edes tiedotettu hirvenmetsästyksen suunnitellun muutoksen valmistelusta. Asia tuli yllättäen lausunnon kesälomakaudella. Lisäksi lausuntopyyntö tuli lyhennetyllä lausuntoajalla. Lausuntopyyntö ei menettelytapana riitä täyttämään lakisäätteistä neuvotteluelvontvelvoitetta. Oikeusministeriön ja oikeusasiamiehen linjausten mukaisesti neuvottelumenettelyssä tulee olla tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa lopputulokseen. Neuvottelujen tulee tapahtua oikea-aikaisesti ja neuvotteluosapuolen tosiasialliset resurssit huomioiden.

Porotalous ei hyväksy esitettyjä aikaistuksia ja kiimarauhoituksen lyhentämistä poronhoitoalueen hirvenmetsästyksen. Ne aiheuttaisivat mittavia vahinkoja ja huomattavaa haittaa poronhoidolle. Porojen rykimäaikainen rauha ja poronhoitotöiden toteutuksen mahdollisuus on turvattava. Poronhoitotyöt ja rykimä ovat kiivaimmillaan juuri lokakuun alussa. Mikäli hirvenmetsästys on ajoitettava tälle ajankohdalle, tulee se hoitaa ilman koiria.

Paliskuntain yhdistys vaatii maa- ja metsätalousministeriötä täyttämään poronhoitolain mukaiset lakisäätteiset neuvotteluelvoitteensa asianmukaisesti ennen poronhoitoon olennaisesti vaikuttavien asioiden sääntelystä päättämistä sekä huolehtimaan, että valmistelluilla säädöksillä ei vaaranneta poronhoidon elinkeinollisia edellytyksiä ja poronhoitajien omaisuuden suojaa.

PALISKUNTAI N YHDI STYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja